

Lägesrapport granskning av intern kontroll 2019

Koncernen Göteborg Energi

EY

Building a better
working world

1	Inledning	3
2	Rapportering av intern kontroll	3
2.1	Revisionsstrategi.....	3
2.2	Granskningsinriktning.....	3
2.3	Intäktsprocessen	4
2.3.1	Dokumentation av utförda kontroller.....	4
2.3.2	Ansvar för prisuppdateringar (elhandel)	5
2.4	Inköpsprocessen	5
2.4.1	Effektivisering av inköpsprocessen	5
2.4.2	Uppdatering av attestbehörigheter	6
2.5	Löneprocessen.....	6
2.5.1	Registrering/förändring av grunddata/masterdata	6
2.6	Finansprocessen	6
2.6.1	Styrdokument (bränsleanskaffningsområdet).....	6
2.6.2	Uppföljning av rekommendationer (elhandelsområdet).....	7
2.7	IT-miljön	9
2.7.1	Projekt NASA – granskning av provkonvertering	10

1 Inledning

Vår granskning har skett i enlighet med god revisionssed och täcker således endast områden och aspekter väsentliga för revisionen. Som framgår nedan lämnar vi ett antal rekommendationer avseende den interna kontrollen. Vi har som en del av vår granskning även följt upp tidigare års rekommendationer och vi noterar att bolagen inom koncernen har arbetat aktivt och åtgärdat flera av föregående års rekommendationer.

Observera att vår granskning av den interna kontrollen inte omfattat en fullständig genomgång i syfte att kartlägga alla tänkbara brister. Detta innebär också att kommentarerna i denna rapport endast avhandlar de händelser som kommit till vår vetskap inom ramen för vår lagstadgade revision.

I samband med vår planerade hard close samt bokslutsgranskning kan det uppkomma ytterligare noteringar avseende den interna kontrollen. Dessa noteringar kommer att inkluderas i avrapporteringen avseende bokslutsgranskningen.

Nedan sammanfattas de noteringar som gjorts i samband med granskningen med syfte att utveckla och stärka den interna kontrollen. Föreliggande rapport är upprättad i avvikelseform, vilket innebär att det som granskats utan notering inte kommenteras.

2 Rapportering av intern kontroll

2.1 Revisionsstrategi

Vi tillämpar en substansanalytisk granskningsansats som revisionsstrategi där fokus ligger på att identifiera och detaljgranska avvikande transaktioner genom dataanalys. Detta innebär att vi inhämtar bolagets huvudbok och analyserar transaktionsmönster utifrån den förväntan vi byggt upp genom kartläggning av väsentliga processer.

För övriga väsentliga poster/transaktionsflöden tillämpar vi en renodlad substansbaserad granskningsinsats. Denna innefattar att vi skaffar oss en förståelse för hur bolagets väsentliga processer fungerar och utvärderar dessa. Vi ställer frågor för att förstå vad som kan gå fel i processerna, hur bolaget hanterar detta samt identifierar kontroller men vi testar inte kontroller. Substansgranskning innefattar även övergripande analytisk granskning samt granskning mot underlag.

2.2 Granskningsinriktning

Vår granskning av den interna kontrollen omfattar granskning och bedömning av följande rutiner och konton enligt upprättad granskningsplan:

- ▶ Intäktsprocessen
- ▶ Inköpsprocessen
- ▶ Löneprocessen
- ▶ Investeringsprocessen
- ▶ Bokslutsprocessen
- ▶ Finansprocessen

► IT-miljön

Ovanstående granskning av rutiner innebär att vi följer hela flödet, det vill säga från det att en intäkt eller kostnad genererats till dess att bokning i huvudboken utförs och slutlig reglering sker. Under löpande granskning ligger fokus på processkartläggning. Vi kommer att utföra granskning genom substansanalys och detaljtestning i samband med bokslutsgranskning. Därmed kan ytterligare iakttagelser utöver vad som tas upp i denna rapport framkomma och avrapporteras då i samband med slutförd bokslutsgranskning.

2.3 Intäktsprocessen

2.3.1 Dokumentation av utförda kontroller

Iakttagelse

Bolaget har utvecklat intäktsprocessen senaste åren genom nya rutiner och kontrollåtgärder. Vid kartläggning av intäktsprocessen har vi noterat kontroller vilka inte dokumenteras i enlighet med fastställd rutin. Dessa iakttagelser har framkommit 2018 vid genomgång av bolagets rutiner för att säkerställa fullständig inhämtning och validering av mätvärden. Vi kan verifiera att kontrollerna utförs men bedömer att spårbarheten i dokumentationen är bristfällig då vi inte med säkerhet kan utläsa resultatet av utförda kontroller.

Vi har vid årets uppföljande kartläggning identifierat att det utförs flera nyckelkontroller kopplat till prissättning som inte dokumenteras, t ex vid registrering av nya fastpris-avtal till kund.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar att bolaget dokumenterar utförda kontroller i enlighet med fastställd rutin för att förbättra spårbarheten och möjligheten att i efterhand följa upp att kontrollerna utförts på ett ändamålsenligt sätt.

Vi rekommenderar att bolaget gör en översyn av intäktsprocessen för att identifiera risker för att väsentliga fel uppstår samt definiera samtliga nyckelkontroller som ska utföras för att förhindra alternativt upptäcka fel. Beskrivning av nyckelkontroller ska inkludera hur utförda kontroller ska dokumenteras, vem som ska utföra dem samt hur ofta kontrollerna ska utföras. På så vis säkerställs en spårbarhet i utförda kontroller, tydlighet gentemot verksamheten samt ett lägre personberoende.

Bolagets kommentar

Vi ska tillse att utförda kontroller dokumenteras.

Översyn pågår av processen Sälja till kund, där prissättning och avbokning är väsentliga delar, ska i ett första steg vara klar 2019. Under 2020 kommer vidareutveckling och effektivisering ses över.

Ansvarig: David Hellström/Björn Gustafsson, Verksamhetsområde Marknad & Försäljning

Datum: 2019-11-15

2.3.2 Ansvar för prisuppdateringar (elhandel)

lakttagelse

Bolaget har som rutin att dagligen uppdatera sina priser mot kund inom elhandeln genom att aktuella priser hämtas från bland annat Nord Pool med manuell registrering i SAP. Business Manager har ansvar för att denna rutin genomförs. Vi har tidigare år noterat att det saknas en kontroll som säkerställer att dagliga prisuppdateringar har genomförts och blivit korrekt registrerade. Utebliven uppdatering kan medföra att avtal med kunder tecknas till fel pris.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar bolaget att införa en kontroll som säkerställer att den dagliga uppdateringen av priser har genomförts i SAP och att rätt priser blivit registrerade. Rekommendationen kvarstår från 2017.

Bolagets kommentar

Det finns ännu ingen direkt kontroll som säkerställer att priset har uppdaterats i SAP. Vi har med det i pågående översyn av processen Sälja till kund, och ser samtidigt över hela kontrollfrågan i arbetet med mätetal i processen.

Ansvarig: David Hellström/Björn Gustafsson, Verksamhetsområde Marknad & Försäljning

Datum: 2019-11-15

2.4 Inköpsprocessen

2.4.1 Effektivisering av inköpsprocessen

lakttagelse

Vi har tidigare år noterat att inköpsprocessen innehåller flera inslag av manuell hantering vilket ökar risken för fel. T ex är godsmottagning behörighetsstyrd men ej automatiserad. Koncernen har initierat ett internt projekt för att se över inköpsprocessen. Av årets granskning framgår att det har införts mer digitala inslag såsom digital signatur vid beställningar och avtalsskrivning. Koncernen uppger att arbetet fortsätter med att utveckla och kvalitetssäkra processen vilket bland annat innebär att minimera antal manuella steg.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar att koncernen Göteborg Energi fortsatt utvärderar möjligheter att effektivisera inköpsprocessen, t ex genom att utforma och implementera en elektronisk och atteststyrd godsmottagning i orderhanteringssystemet (EAM). Rekommendationen kvarstår från tidigare år.

Bolagets kommentar

Elektronisk och atteststyrd godsmottagning, som kräver system- och processförändring, ingår i pågående arbete för effektivisering och kvalitetshöjning av inköpsprocessen med genomförande enligt förvaltningsplan. Beräknad implementering under 2020.

Ansvarig: Robert Casselbrant, CFO, Stab Ekonomi, Inköp

Datum: 2019-11-15

2.4.2 Uppdatering av attestbehörigheter

lakttagelse

Under föregående års granskning noterades att attestbehörigheter samt behörigheter som rör inköp (t.ex. vid byte av tjänst) inte var uppdaterade i systemen (EAM, CDI och EFH). Detta ledde till osäkerhet kring vem som borde attestera en order samt huruvida en order var korrekt attesterad. Under 2019 har en kontroll införts som innebär en regelbunden genomgång av attestregistret. Det har även införts en rutin som innebär att IT-avdelningen informeras när någon byter tjänst vilket initierar att byte av attestbehörigheter ses över.

Vi bedömer därmed att rekommendationen har åtgärdats.

2.5 Löneprocessen

2.5.1 Registrering/förändring av grunddata/masterdata

lakttagelse

Varje chef har behörighet i Personec att ändra sina anställdas löner. Vi har tidigare år noterat att ändringar i löneregister samt ändringar i enskilda månadslöner kunnat göras utan att dessa ändringar kontrollerats, dvs. ändringarna har inte granskats i enlighet med fyra-ögon-principen. Under 2019 har det införts en rutin att HR-administratör jämför innevarande månads löner med föregående månads löner för att säkerställa att det finns underlag för alla ändringar. Det sker dock ingen dokumentation av utförd kontroll.

Förbättringsförslag

Vi bedömer att den rutin som införts under 2019 är lämplig. Vi rekommenderar att bolaget överväger att definiera hur utförd kontroll ska dokumenteras.

Bolagets kommentar

Vi kommer komplettera rutinen med beskrivning av hur utförd kontroll ska dokumenteras.

Ansvarig: Arto Pitkäniemi, Stab Personal

Datum: 2019-11-15

2.6 Finansprocessen

Vi har tidigare år granskat den finansiella handeln inom elhandelsområdet och bränsleanskaffningsområdet. I år har vi följt upp rekommendationerna inom dessa områden samt uppdaterat vår förståelse kring den övergripande interna styrningen, uppföljningen och rapporteringen.

2.6.1 Styrdokument (bränsleanskaffningsområdet)

lakttagelse

VO Produktion har en avtalslista där man sammanställer samtliga bränsleleverantörer. Vi noterade 2017 och 2018 att bolaget vid vår granskning inte hade uppdaterat sin avtalslista över motparter/leverantörer. Flera leverantörer av flis och pellets saknades. Fullständig information av leverantörer, ramavtal och avtalsperiod är viktigt för att säkerställa att korrekt information

hanteras internt. Enligt bolaget sker numer uppdatering av avtalslistan två gånger per månad. I samband med granskningen 2019 har vi erhållit en nyligen uppdaterad avtalslista.

Vi bedömer därmed att rekommendationen har åtgärdats.

2.6.2 Uppföljning av rekommendationer (elhandelsområdet)

Nedan sammanställer vi status på de rekommendationer från 2016 som inte var helt åtgärdade 2017 och 2018. Under 2018 har KPMG, på bolagets uppdrag, utfört en granskning av riskhanteringen inom el- och gashandeln. Vi har beaktat denna vid utförandet av vår granskning.

2.6.2.1 Redovisning av derivatinstrument i Göteborg Energi Din El AB (gäller i förekommande fall även Göteborg Energi AB)

lakttagelse

Bolagets säkringsportfölj redovisas som säkringsinstrument enligt K3-regelverket vilket innebär att resultatet tas i resultaträkningen vid förfall. K3 ställer ett antal krav för att säkringsredovisning får ske. Bland annat måste mål för riskhanteringen finnas och att säkringsförhållandet förväntas vara effektivt. Företaget måste vidare enligt K3 per varje balansdag bedöma om villkoren är uppfyllda. Tidigare år har vi noterat att ingen uppföljning sker av om säkringsförhållandet är effektivt. Bolaget har infört mål och uppföljning, bl.a. genom ett procentuellt intervall där man bedömer att säkringen är effektiv. I samband med samtliga styrelsemöten finns numer en stående punkt på agendan att bolagets interna riskcontroller återrapporterar säkringsförhållandet under perioden. Vi saknar däremot ett tydligt ställningstagande i bolagets uppföljning där bolaget tar ställning till om säkringen är effektiv.

Vi har tidigare år noterat att procentuella avkastningsmål och riskmandat har satts för både säkringsportföljen och handelsportföljen. Avkastningsmålen har tagits bort från de formella styrdokumenterna vad gäller säkringsportföljen. I samband med vår granskning framkom indikationer på att beslut huruvida en affär säkras eller ej delvis baseras på bedömning av den framtida prisutvecklingen och inte enbart i syfte att reducera prisen för affärer till fast pris. Om det finns väsentliga inslag av aktiv förvaltning där omdispositioner i säkringsportföljen baseras på spekulation om framtida prisutveckling frångås det grundläggande syftet med säkringsportföljen, dvs att säkra finansiella risker. Bolagets efterlevnad av K3:s regler för säkringsredovisning kan då ifrågasättas.

Koncernen har definierat riskmandat för säkringsportföljen och handelsportföljen. Syftet är att begränsa hur stora förluster som kan göras i respektive portfölj under ett räkenskapsår. Om bolaget ackumulerat en förlust som tangerar riskmandatet i handelsportföljen ska portföljen omedelbart stängas och ingen mer handel får ske under räkenskapsåret. Av bolagets finansiella anvisningar framgår att om halva mandatet för säkringsportföljen förbrukats så ska bolagets positioner minimeras så långt det är möjligt i de standardiserade produkter som finns tillgängliga. Orealiserade förluster i säkringsportföljen påverkar ej resultatet då derivaten tecknats i syfte att säkra inköpspriset på el hänförligt till bolagets försäljningsavtal till fast pris. Ett riskmandat i säkringsportföljen bedöms inte fylla något syfte då derivaten i säkringsportföljen är avsedda att hållas till förfall. Att definiera ett säkringsintervall bedöms vara ett mer ändamålsenligt sätt att mäta effektiviteten i säkringsportföljen medan spekulativ handel med derivat hanteras i handelsportföljen.

Vi noterar att omföringen från systemet iRisk till huvudboken sker manuellt. Manuella moment ökar risken för fel och bör undvikas. lakttagelsen kvarstår från tidigare år.

Förbättringsförslag

Vi rekommenderar att bolaget tydliggör i sin uppföljning ett ställningstagande om villkoren för säkringsredovisning enligt K3 är uppfyllda, t ex genom ett beslut av styrelsen.

Vidare rekommenderar vi att bolaget tydligare definierar kriterierna för hur säkringsportföljen ska hanteras och när säkring ska ske för att säkerställa att hanteringen är i linje med K3:s regler för säkringsredovisning.

Vi rekommenderar att bolaget tar bort risklimiten för säkringsportföljen och endast definierar vilket säkringsintervall som anses effektivt.

Vi rekommenderar att bolaget undersöker möjligheten att införa en automatisk bokföring mellan systemet iRisk och huvudboken. Rekommendationen kvarstår från tidigare år.

Bolagets kommentar

I koncernens finansiella anvisningar anges mål för riskhanteringen och hur effektiviteten mäts. Göteborg Energi Din EI ABs och Göteborg Energi ABs styrelser kommer ta ställning till om villkoren för säkringsredovisning enligt K3 är uppfyllda vid varje balansdag efter årsbokslut.

Göteborg Energi Din EI ABs styrelse har informerats om hur säkringsintervall och risklimit efterlevs, och konstaterat att risklimiten inte är en begränsning av den maximala risk som kan uppstå. Göteborg Energi ABs styrelse har informerats om motsvarande med avseende på säkringsintervall.

Avkastningskrav finns inte kvar för Göteborg Energi Din EI ABs säkringsportfölj i enlighet med K3.

Automatisering av bokföringsunderlag mellan iRisk och Göteborg Energi Din EI ABs huvudbok ingår i ett pågående projekt och ska vara infört under 2020.

Ansvarig: David Hellström/Björn Gustafsson, Verksamhetsområde Marknad & Försäljning och Roger Sundemo, vd Göteborg Energi Din EI AB

Datum: 2019-11-15

2.6.2.2 Återrapportering av efterlevnad av Göteborg Energi ABs finansiella anvisningar samt Göteborgs Stads finanspolicy

Iakttagelse

Under 2018 har KPMG, på bolagets uppdrag, utfört en granskning av riskhanteringen inom el- och gashandeln. Rapporten mynnade ut i ett antal rekommendationer, bl.a.

- ▶ Framtagande och beslut om en riskaptit och riskstrategi
- ▶ Tydliggörande av centrala befattningshavares ansvar att säkerställa att koncernens verksamhet bedrivs inom beslutade ramar för risk
- ▶ Etablering av ett formellt mötesforum där koncernchef, CFO samt VD Din EI och chef Marknad och Försäljning diskuterar strategiska frågor
- ▶ Övervägande av riskcontrollernas placering i organisationen för att säkerställa oberoendet
- ▶ Genomgång av dokumentationen för att skapa en mer enhetlig struktur och röd tråd.

Vi har i samband med revisionen 2019 diskuterat bolagets hantering av rekommendationerna ovan . Vi kan konstatera att bolaget vidtagit åtgärder kopplat till samtliga rekommendationer. Bolaget har efter övervägande valt att låta riskcontrollerns placering i organisationen vara oförändrad.

Bolagets kommentar

Ett antal aktiviteter har genomförts i enlighet med rekommendationer KPMG lämnade i samband med internrevisionsuppdrag vi initierade för att genomlysa finansiella anvisningarna. Ett kapitel om riskhanteringen där riskapitet definieras har inkluderats i affärsplanen som fastställs av Göteborg Energi ABs styrelse.

Centrala befattningshavares ansvar att säkerställa att koncernens verksamhet bedrivs inom beslutade ramar har tydliggjorts i de finansiella anvisningarna för koncernen Göteborg Energi.

Mötesforum har etablerats i enlighet med rekommendationen med koncernchef, CFO, chef verksamhetsområde Marknad & Försäljning och VD Göteborg Energi Din EI AB där även riskkontroller medverkar.

Riskcontrollerns placering i organisationen har efter övervägande beslutats att inte ändras. Där- emot har riskkontroller fått en streckad linje till CFO vad gäller rapportering av avvikelser.

All dokumentation är genomgången och följer en enhetlig struktur.

Ansvarig: Robert Casselbrant, CFO, Stab Ekonomi

Datum: 2019-11-15

2.7 IT-miljön

Som en del i revisionen av koncernen Göteborg Energi¹ för 2019 genomför vi årligen en granskning av IT-verksamheten avseende

- ▶ övergripande kontrollmiljö i IT-verksamheten,
- ▶ hantering av programförändringar,
- ▶ hantering av behörigheter samt
- ▶ rutiner kring IT-drift.

Följande IT-system ingår i vår granskning:

- ▶ Agresso
- ▶ CAB
- ▶ SAP

Granskning 2019 kommer att ske under november 2019 och resultatet kommuniceras i separat rapport.

¹ Denna granskning innefattar följande bolag: Göteborg Energi AB, Göteborg Din EI AB, Göteborg Energi Nät AB, Göteborg Energi Gasnät AB, Göteborg Energi Gothnet AB

Building a better
working world

2.7.1 Projekt NASA – granskning av provkonvertering

Det koncernövergripande nya tjänstebaserade systemstödet för processen "Erbjuda hållbara och prisvärda energilösningar" medför byte av affärssystem och således migrering av en stor mängd data. Projektet har granskats under pågående migrering (provkonvertering 1) och innefattar en bedömning kring projektplan/styrning, riskanalys, kontroller, spårbarhet, strategi och behörighetshantering samt rekommendationer inför kommande provkörningar av affärssystemet.

En sammanfattning av iakttagelser och rekommendationer anges nedan:

- ▶ säkerställa att man ställer högre krav på Tieto Sweden AB ("Tieto") inför provkonvertering 2
- ▶ säkerställa att samtliga källsystem innefattas i provkonvertering 2
- ▶ öka spårbarheten i testförfarandet samt kravställa mot Tieto att få större inblick i deras testning innan GEAB utför sin testning
- ▶ definiera behörighetsrutiner för det nya systemet då detta arbete inte påbörjats vid granskningstillfället

En fullständig rapport kring iakttagelser och rekommendationer har rapporterats separat.

Göteborg den 22 november 2019

Hans Gavin
Huvudansvarig revisor

Michaela Nilsson
Auktoriserad revisor

Björn Hulthén
Granskningsledare
Auktoriserad revisor